HET KANAAL

Een productie in opdracht van Antwerp Queer Arts Festival in samenwerking met Muziektheater Transparant, Het Geluid Maastricht, vzw Perignem, District Borgerhout en Operadagen Rotterdam.

Korte inleiding

Op het strand bij Calais maakt een vluchteling zich klaar om het Kanaal over te zwemmen, zijn toekomst tegemoet. Op de krijtrotsen aan de overkant neemt een (transseksuele) vrouw afscheid van het leven. Nog even en ze springt haar einde tegemoet. Tussen de twee ontstaat een verrassende dialoog: hun lot blijkt sterker verbonden dan gedacht. In tegenstelling tot wat je zou vermoeden, is dit geen triest verhaal; wel wrang en maatschappijkritisch, maar nooit somber.

Het Kanaal ontstond uit een vraag van Antwerp Queer Arts Festival om 'iets te doen' met een recent ontdekt fragment van Shakespeare uit het toneelstuk *Thomas More*. Shakespeare schreef daarvoor een monoloog waarin de sheriff probeert de burgers van Londen te kalmeren die een groep vluchtelingen willen lynchen. De 'strangers' zijn Belgen en Fransen, die op de loop gingen voor de godsdienstoorlog in hun land en asiel zoeken in Engeland. Het kan verkeren: de vluchtelingen van gisteren zijn de burgers van vandaag. En andersom. Afhankelijk van de tijd en de context zijn we allen vreemdelingen.

Auteur Gaea Schoeters schrijft de nieuwe theatertekst, componiste Annelies Van Parys zet de recent teruggevonden Shakespearetekst om tot libretto voor drie of vier liederen. De sopraan krijgt zo de rol van commentator – iets wat nog versterkt wordt door andere, gesproken Shakespearefragmenten. Deze zullen een omkadering vormen waarmee zij als buitenstaander de monologen in een ruimer kader plaatst, zodat ze niet alleen een persoonlijk verhaal zijn, maar ook een maatschappelijke reflectie vormen. Op onze huidige tijd en de 16e eeuw, want de gelijkenissen zijn helaas beangstigend groot.

Auteur Gaea Schoeters en actrice Katelijne Verbeke geven ons wat meer tekst en uitleg. tekst: Marcia Poelman & Stijn Deklerck

Gaea: "Het Antwerp Queer Arts Festival vroeg of ik iets kon doen met een tekst van Shakespeare over vluchtelingen, wat het thema was van de vorige editie van het festival. En of ik daar dan iets queers van kon maken. Voor de hand liggend zou zijn om een stuk te maken over een vluchteling die LGBT is. Dat heb ik dan ook niet gedaan. (lacht) Veel boeiender is om twee groepen te nemen, in dit geval een transvrouw die op het punt staat zelfmoord te plegen en een vluchteling die de overtocht naar Engeland wil maken, en te bekijken wat gemeenschappelijk is aan hun beider 'transities'." We zijn allemaal vluchtelingen op een of andere manier?

Gaea: "De gemeenschappelijke noemer is zeker identiteit. Wie ben ik en hoe definieer ik wie ik ben? En transitie. De overgang van man naar vrouw is ook een culturele transitie. Of je dat nu leuk vindt of niet, er zijn wel degelijk 'mannelijke' en 'vrouwelijke' omgevingen in de maatschappij. In hoeverre word je na je transitie als volledig jezelf gezien? Voor vluchtelingen stelt zich uiteraard ook dat probleem. Hoe goed je ook integreert, je blijft vaak een buitenstaander. Daarvoor moet je zelfs niet naar vluchtelingen kijken. We beschouwen de derde en vierde generatie migranten nog steeds als 'allochtoon'. De inclusie is nooit volledig. Niet voor transgenders en niet voor vluchtelingen."

Katelijne: "Ter voorbereiding ben ik met veel mensen gaan praten. Het boeiende in de gesprekken die ik had met transgenders ging niet over hun operatie, maar over daar waar de pijn zit. Over

geluk moet je geen stuk maken. Geluk is voor het echte leven. (lacht) Ik ga als een speurneus op zoek naar waar het pijn doet bij de mensen met wie ik spreek. Dat is waar ik als actrice een connectie mee maak. Pijn is immers iets dat we allemaal kennen. Daar put je uit voor je rol."
Naast Katelijne Verbeke en Adams Mensah is er ook nog een sopraan en een luit.
Gaea: "Klopt. De luit vonden we wel kloppen, omdat ze refereert aan de tijd van Shakespeare. De sopraan, Naomi Beeldens, neemt een soort rol van verteller op zich en kijkt vanop een afstand naar wat er gebeurt. Ze reflecteert daarop door middel van teksten van Shakespeare. In The book of sir Thomas Moore komt een monoloog van de sheriff van Londen voor; hij spreekt een woedende menigte toe die een groep 'strangers' wil lynchen. Dat zijn grotendeels Fransen en Belgen, op de vlucht voor godsdienstoorlogen in hun eigen land. Ze zoeken asiel in Engeland en die Engelsen zeggen 'No way, want die gaan onze jobs afpakken en onze kinderen en vrouwen verkrachten'. Dat heb ik onlangs nóg gehoord. (glimlacht) Shakespeare is zo slim de vraag om te keren: wat ga je doen als je straks op de vlucht moet omdat je deze mensen vermoord hebt?"

En dan dat voetballied?
Gaea: "Juist! De vader van het transpersonage is een fan van The Canaries, de ploeg van Norfolk. Ik ben een obsessieve researcher, en kwam erachter dat ze het oudste voetballied ter wereld hebben. Daar moesten we dus iets mee doen."

Katelijne: "Die man zijn vrouw gaat bevallen, maar het is wel match! Iedereen heeft er begrip voor dat hij naar die wedstrijd gaat. Er zit geen veroordeling in. Als je heel de week bent gaan werken in Norwich, dan moet je samenkomen op zondag bij de voetbal. Dat is zoiets moois, dat groepsgevoel. Al de jongens in Norwich kennen dat clublied. Dat niet kennen, da's veel erger dan transgender zijn. Zolang je maar mee gaat naar The Canaries, word je wel aanvaard. Want dan ben je 'van ons'. Er zit in het stuk dan ook veel warmte. Zeker ook binnen het gezin van mijn personage. (brult) On the ball, city!"

Achtergrondinformatie
BGLT en vluchtelingen

De uitnodiging van het Antwerp Queer Arts Festival om een stuk te schrijven dat de BGLT-thematiek en het vluchtelingenthema samenbracht, kwam er niet toevallig. Beide thema's zijn belangrijke motieven in Schoeters' werk.
Schoeters: "Dat beide thema's me nauw aan het hart liggen, blijkt uit mijn eigen werk. Het reisboek *Meisjes, moslims en motoren* focust op onze angst voor de islam en de 'gesluierde' ander, *Diggers* kruipt in de oorlogslogica van WOI en *De kunst van het vallen* heeft een biseksueel m/v hoofdpersonage. Ook in mijn columns voor De Standaard volg ik de vluchtelingencrisis en het BGLT-thema al lange tijd op; ik ben vertrouwd met beide, waardoor ik mijn inspiratie voor de monologen uit waargebeurde verhalen kan halen, waardoor ze aan authenticiteit zullen winnen. Maar het blijft fictie, en fictie moet voor mij de waan van de dag overstijgen door één en ander in historisch perspectief te plaatsen en zo de omslag te maken van journalistieke feiten naar literair werk. Precies daarom was de Shakespearetekst als vertrekpunt zo interessant."

"Als auteur moet ik helaas vaststellen dat weinig mainstream kunstenaars of productiehuizen expliciet met het BGLT-thema aan de slag (durven te) gaan, omdat dit vaak als nicheliteratuur voor een specifiek doelpubliek wordt beschouwd. De enige uitzondering die ik me kan herinneren is Lanoye's *Kartonnen Dozen*. Dat is bijzonder jammer, omdat precies deze drempeloverschrijdende

omgang met het thema de monocultuur in het kunstenlandschap enigszins kan doorbreken. Het is dan ook een belangrijke stap dat zowel Muziektheater Transparant, Operadagen Rotterdam en een actrice als Katelijne Verbeke zich achter deze productie willen zetten, zodat het Antwerp Queer Arts Festival zijn zichtbaarheid kan uitbreiden tot buiten de eigen doelgroep, iets wat voor integratie van het grootste belang is. Het doet me ook dan bijzonder veel plezier dat Antwerp Queer Arts Festival met deze voorstelling specifiek jongeren wil bereiken. Het zal deze belangrijke maatschappelijke en culturele doelgroep niet alleen in contact brengen met twee moeilijke thema's (BGLT's en interculturaliteit/vluchtelingen), maar ook met literatuur en hedendaagse klassiek. Mooier kan haast niet."

Muzikale uitdaging

Componiste Annelies Van Parys over haar keuze voor de luit: "Het is een uitdaging, omdat het instrument traditiegetrouw vooral in de oude muziek wordt gebruikt. Hier hedendaagse muziek voor componeren is zowel voor mij als voor de uitvoerder spannend, en bovendien brengt de keuze voor luit ook de oude Europese traditie (uit de tijd van Shakespeare) samen met een klankkleur uit Eurazië (de ud). Zo ontstaat er een mengeling van twee muzikale stijlen die zelden samen voorkomen. Dat sluit naadloos aan bij de inhoud van de voorstelling, waar we twee minderheidsgroepen die elkaar ook zelden treffen bij elkaar brengen."

"De uitdaging ligt ook in het feit dat twee erg jonge musici zullen performen. Op die manier krijgen jonge mensen podiumkansen, iets waar ik ten volle achter sta. Ik zal beide jonge muzikanten ook begeleiden bij deze instap in de hedendaagse klassieke muziek waarmee zij nog niet volledig vertrouwd zijn. Dat we via het scholentraject en via het Antwerp Queer Arts Festival ook een publiek kunnen bereiken dat ruimer is dan de gebruikelijke bezoekers van hedendaags klassieke concerten, lijkt me win-win voor iedereen."

CREDITS

Tekst: Gaea Schoeters
Compositie: Annelies Van Parys
Regie: Het Geluid Maastricht , Gable Roelofsen en Romy Roelofsen
Actrice: Katelijne Verbeke
Acteur: Adams Mensah
Sopraan: Naomi Beeldens
Luit-gitaar: Maarten Vandenbemden
Scenografie: vzw Perignem, Anneleen De Causmaecker
PRODUCTIE: Muziektheater Transparant
IN SAMENWERKING MET: Antwerp Queer Arts Festival, Het Geluid Maastricht, vzw Perignem, District Borgerhout en Operadagen Rotterdam

BIOGRAFIEËN

Naomi Beeldens is een veelzijdige performer met een voorliefde voor muziektheater, hedendaagse muziek en al wat experimenteel is. Na haar literatuurstudies aan de Universiteit Antwerpen, studeerde Beeldens Klassieke Zang aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen bij Anne Cambier.

Ze studeerde af met grote onderscheiding met haar productie van Poulenc's *La Voix humaine*, met Wouter Van Looy en Muziektheater Transparant. Bij Transparant is Beeldens intussen aangesteld als huisartieste: ze nam in het verleden meermaals deel aan de Jongerenopera en zong in *Porselein* en vele andere producties. Ook op het Queer Arts Festival is ze vaste gast.

Anneleen De Causmaecker studeerde Beeldende kunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (2011 Haar master eindwerk 'Parcours', i.s.m componist Annelies Van Parys, werd meteen opgepikt door De Singel en gepresenteerd tijdens de ISCM World Music Days 2012. Een nieuwe samenwerking, Field Recordings, ging in mei 2015 in première in het Concertgebouw Brugge, en stond daarna in Kulak, Kortrijk en Operadagen Rotterdam.

Adams Adjetey Mensah is een Ghanees-Belgische acteur, regisseur, schrijver en danser. Hij begon zijn acteercarrière op 15-jarige leeftijd in Antwerpen, België en werkte samen met makers en regisseurs als Guy Cassiers, Jo Roets, Luk Nys, Michael De Cock, Sabri Saad El Hamus,... In 2014 draaide hij in Ghana de documentaire 'Me a Belgian, My mother a Ghanaian' te filmen, waarmee hij op het Zanzibar International Film Festival 'The Special Jury Award' en 'The Signis Commendation' won (2016).

Gable Roelofsen studeerde aan Toneelacademie Maastricht en het Lincoln Center Theater directorslab NYC en behaalde zijn postgraduaat aan deSingel in Antwerpen. Hij werkte onder meer voor Toneelgroep Amsterdam, Orkater, La Mamma experimenteel theater en de Nederlandse Reisopera. Bij Het Geluid is hij auteur, regisseur en performer. Zijn stuk *Life is too good to be true* won de Best of Amsterdam Fringe Award en werd vervolgens vertaald naar het Engels.

Romy Roelofsen studeerde in 2007 af als theatraal performer aan de Toneelacademie van Maastricht. Ze is actrice, toneelmeester en co-artistiek directeur bij Het Geluid. Ze werkt samen met onder meer de Nederlandse Reisopera. Haar regie van *Life is too good to be true* won de Best of Amsterdam Fringe Award. Sinds 2012 is Roelofsen artist in residence bij Theater aan het Vrijthof in Maastricht. Bij de Veenfabriek cocreëerde en regisseerde ze *Gedeelde Kamers*.

Gaea Schoeters schrijft romans, kortverhalen en scenario's. In haar meest recente roman, *De kunst van het vallen* (De Bezige Bij), speelt muziek de hoofdrol. Vorig jaar maakte ze samen met Annelies Van Parys de opera *Private View*, die bekroond werd met de FEDORA - Rolf Liebermann Prize for Opera en intussen al meer dan 15 keer is opgevoerd in Europa. Ze zetten deze samenwerking verder in diverse muziektheater-projecten: *Angel*, *Niets*, *All is Fair* en *Prison*. Als journalist en columnist bij De Standaard houdt zij een kritische vinger aan de pols van de actualiteit. Intussen werkt ze ook aan haar nieuwe roman, die dit jaar bij Querido verschijnt.

Maarten Vandenbemden is luitist, gitarist en ebowist. Dit jaar rondt hij zijn master klassieke gitaar af in de klas van Antigoni Goni aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Hij is te horen met sopraan Noémie Schellens in het Zwarte Woud (DU) en aan het Lago d'Iseo (IT) en met orkest OSEL in het Concierto de Aranjuez in Firenze, Sorrento en Caserta (IT). Daarnaast maakt hij als kamermuziekassistent deel uit van het team van the Volterra Project, een innovatieve zomercursus voor klassieke gitaar.

Annelies Van Parys studeerde compositie aan het conservatorium Gent bij Luc Brewaeys. Ze ontving voor haar composities verscheidene prijzen en onderscheidingen zoals het laureaatschap

van de Koninklijke Vlaamse Academie en de Fedora Rolf Liebermann Prize for Opera. Haar oeuvre wordt gespeeld door alle belangrijke Belgische en tal van buitenlandse ensembles en uitgevoerd op alle belangrijke festivals van hedendaagse klassiek. Ze componeert in alle genres, van solo instrumentaal en vocaal over kamermuziek tot symfonisch werk en opera, maar heeft een voorliefde voor stem en muziektheater. Ze doceert analyse, orkestratie en compositie aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel.

Katelijne Verbeke is een gerenommeerde Belgische actrice met vele prachtrollen op haar naam. Ze is tweemaal voor de Theo d' Or genomineerd; in 1995 voor de titelrol in *Agatha*, en in 2005 voor de rol van Anna in *Iets over de liefde*. In 2014-2015 toerde Katelijne de wereld rond met de voorstelling *Front* van NT Gent en THALIA (Hamburg). Ze vertolkt de vrouwelijke hoofdrollen in de speelfilms *In Ongenade* en *Off Mineur*. Daarnaast is zij onder meer te zien in *Dossier K, Blind, Hasta La Vista* en *Achter de wolken*.

SPEELLIJST seizoen 2017-2018

Theater aan Zee (Oostende) www.theateraanzee.be	3-5/8/2017	20:30
Antwerp Queer Arts Festival (Antwerp) www.queerarts.be	11/8/2017	20:00
Theater aan het Vrijthof (Maastricht) www.theateraanhetvrijthof.nl	1/10/2017	15:30
Ostade A'dam (Amsterdam)www.ostadeadam.nl	26/1/2018 27/1/2018	20:30 15:00
NTGent (Gent) www.ntgent.be	6-7/2/2018	20:00
CC Ter Dilft (Bornem) www.terdilft.be	27/4/2018	20:30

COMMUNICATIEMATERIALEN

Foto's: FLICKR
Filmpjes:
Met Naomi Beeldens en Maarten Vandenbemden: https://vimeo.com/203973947
Met Adam Mensah: https://vimeo.com/203973217
Met Annelies Van Parys en Gaea Schoeters: https://vimeo.com/203416342
Met Katelijne Verbeke: https://vimeo.com/203268448
Meer info: Productiepagina Website Transparant
Facebook Muziektheater Transparant

Aarzel niet om me te contacteren voor interviews, tickets, foto's en meer:
Patricia Van de Velde, *Press & Communication,*
Patricia@transparant.be
Tel: +32 (0)486 29 99 22
Muziektheater Transparant VZW, Albrecht Rodenbachstraat 21 bus 1, 2140 Borgerhout